

ARKEOLOJİK SİTLER, KORUMA VE KULLANMA KOŞULLARI (658 sayılı ilke kararı)

Arkeolojik Sit: İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlardır.

Arkeolojik Sitlerde Koruma ve Kullanma Koşulları: Bu bölümde yapılan derecelendirme arkeolojik sitlerin taşıdıkları önem ve özelliklerinin yanı sıra, alanda uygulanacak koruma ve kullanma koşullarını kapsar.

1) I. Derece Arkeolojik Sit: Korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlarıdır.

Bu alanda, kesinlikle hiçbir yapılaşmaya izin verilmemesine, imar planlarında aynen korunacak sit alanı olarak belirlenmesine, bilimsel amaçlı kazıların dışında hiçbir kazı yapılamayacağına, ancak;

a) Resmi ve özel kuruluşlarca zorunlu durumlarda yapılacak alt yapı uygulamaları için müze müdürlüğünün ve varsa kazı başkanının görüşüyle konunun koruma kurulunda değerlendirilmesine,

b) Yeni tarımsal alanların açılmamasına, yalnızca sınırlı mevsimlik tarımsal faaliyetlerin devam edebileceğine, koruma kurullarınca uygun görülmesi halinde seracılığa devam edilebileceğine,

c) Höyük ve Tümülüsler de toprağın sürülmesine dayanan tarımsal faaliyetlerin kesinlikle yasaklanmasına, ağaçlandırmaya gidilmemesine, yalnızca mevcut ağaçlardan ürün alınabileceğine,

ç) Taş, toprak, kum vb. alınmamasına, kireç, taş, tuğla, mermer, kum, maden vb. ocakların açılmamasına, toprak, curuf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülmemesine,

d) Bu alanlar içerisinde yer alan ören yerlerinde gezi yolu düzenlemesi, meydan tanzimi, açık otopark, WC, bilet gişesi, bekçi kulübesi gibi ünitelerin koruma kurulundan izin alınarak yapılabileceğine,

e) Bu alanlar içerisinde bulunan ve günümüzde halen kullanılan umuma açık mezarlıklarda sadece defin işlemlerinin yapılabileceğine,

f) Taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetine tesir etmeyecek şekilde ilgili koruma kurulundan izin almak koşuluyla birleştirme (tevhit) ve ayırma (ifraz) yapılabileceğine,

(Ek Bent: 27/04/2016 tarih ve 29696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 07/04/2016 tarih ve 562 sayılı İlke Kararı) g) Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu ya da doğal afet yaşanan yerlerde, yapılmasında zorunluluk bulunan geçici uygulamalara ilişkin, zemine en az müdahale edilecek şekilde hazırlanan ve süresi belirlenen projelerin ilgili koruma bölge kurulunda değerlendirilebileceğine, projesi koruma bölge kurulunca uygun görülen geçici uygulamaların Kültür ve Turizm Bakanlığınca oluşturulacak bilim kurulu denetiminde yapılabileceğine,

2) II. Derece Arkeolojik Sit: Korunması gereken, ancak koruma ve kullanma koşulları koruma kurulları tarafından belirlenecek, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlarıdır. Bu alanlarda, yeni yapılaşmaya izin verilmemesine, ancak;

a) Günümüzde kullanılmakta olan tescilsiz yapıların basit onarımlarının yürürlükteki ilke kararı doğrultusunda yapılabileceğine,

b) (Değ: 27/04/2016 tarih ve 29696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 07/04/2016 tarih ve 562 sayılı İlke Kararı)I. derece arkeolojik sit koruma ve kullanma koşullarının a,b,c,ç,d,e,f,g maddelerinin geçerli olduğuna,

3) III. Derece Arkeolojik Sit: Koruma - kullanma kararları doğrultusunda yeni düzenlemelere izin verilebilecek arkeolojik alanlardır.

Bu alanlarda,

a) Geçiş dönemi yapılanma koşullarının belirlenmesine, Geçiş dönemi yapılanma koşullarının belirlenmesinde;

- Öneri yapı yoğunluğunun, mevcut imar planı ile belirlenmiş yoğunluğu aşmamasına,
- Alana gelecek işlevlerin uyumuna,
- Gerekli alt yapı uygulamalarına,
- Öneri yapı gabarilerine,
- Yapı tekniğine ve malzemesine, Mevcut ve olası arkeolojik varlıkların korunması ve değerlendirilmesini sağlayacak bir biçimde çözümler getirilmesine,

b) Varsa onaylı çevre düzeni ve nazım plan kararları ile yerleşime açılmış kesimlerinde arkeolojik değerlerin korunmasını gözeterek, koruma amaçlı imar planlarının yapılmasına,

c) Bu ilke kararının alınmasından önce Koruma Amaçlı İmar Planı yapılmış yerlerde planın öngördüğü koşulların geçerli olduğuna.

ç) (Değişik 18/01/2017 tarih, 29952 sayılı Resmi Gazete, 29/12/2016 tarih ve 663 sayılı İlke Kararı) Bu alanlarda Belediyesince veya Valilikçe inşaat izni verilmeden önce, ilgili müze müdürlüğü uzmanları tarafından sondaj kazısı gerçekleştirilerek, sondaj sonuçlarına ilişkin raporun, kültür varlığının bulunması halinde varsa kazı başkanının görüşleri ile birlikte müze müdürlüğünce koruma kuruluna iletilip kurul kararı alındıktan sonra uygulamaya geçebileceğine,

d) III. Derece arkeolojik sit alanı olarak belirlenen arkeolojik sit alanlarında koruma kurullarının, sondaj kazısı yapılacak alanlara ilişkin genel sondaj kararı alabileceğine,

e) Taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetine tesir etmeyecek şekilde ilgili koruma kurulundan izin almak koşuluyla birleştirme (tevhit) ve ayırma (ifraz) yapılabileceğine,

f) Bu alanlarda, taş, toprak, kum vb. alınmamasına, kireç, taş, tuğla, mermer, kum, maden vb. ocaklarının açılmamasına, toprak, curuf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzemenin dökülmemesine,

g) Ülke enerji üretimine getireceği katkı ve kamu yararı doğrultusunda bu alanlarda koruma kurulunca uygun görülmesi halinde rüzgar enerji santralleri yapılabileceğine,

h) Sit alanlarındaki su ürünleri üretim ve yetiştirme tesislerine ilişkin yürürlükteki ilke kararının geçerli olduğuna,

4) (26/03/2015 tarih, 416 sayılı Koruma Yüksek Kurulu kararı) Dalışa Yasak Alanlar ile Çakışan Arkeolojik Sitler: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 35. Maddesi kapsamında dalışa yasak alan ilan edilen yerlerin arkeolojik sitler ile çakışması durumunda, anılan kanun maddesi kapsamında, alanın sit derecesine göre, yukarıda sayılan müdahalelerin ilgili koruma bölge kurulunun izni doğrultusunda yapılabileceğine

KENTSEL ARKEOLOJİK SİT ALANLARI KORUMA VE KULLANMA KOŞULLARI (702 sayılı ilke kararı)

3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kanun kapsamına giren arkeolojik sit alanları ile birlikte korunması gerekli kentsel dokuları içeren ve bu özellikleri ile bütünlük arz eden korumaya yönelik özel planlama gerektiren alanlar kentsel arkeolojik sit alanlarıdır.

a) Bu alanlarda, arkeolojik değerlerin bilimsel yöntemlerle açığa çıkarılması, onarılması ve sergilenmesi işlemlerinin esas alınarak sağlıklı ve kapsamlı arkeolojik envanter temeline dayalı öz gerekli bütün ölçeklerdeki planlama çalışmalarının ivedilikle yapılmasına, bu planlar onanmadan, parsel ölçeğinde uygulamaya geçilmemesine.

Planlama çalışmaları sırasında:

- Alana gelecek işlevlerin uyumuna,
- Günümüz koşullarının gerektirdiği altyapı hizmetlerinin proje aşamasında kültür katmanına zarar vermeyecek ve toprak kullanımını minimumda tutacak biçimde ele alınmasına,
- Öneri yapı gabarileri ile yapı tekniği ve malzemesinin geleneksel doku ile uyumuna,
- Mevcut ve olası arkeolojik varlıkların korunmasını ve değerlendirilmesini sağlayacak çözümler getirilmesine,

b) Bu alanlarda mevcut yıkıntı temeller üzerine, o temellerin ait olduğu eski yapı, korunması gerekli kültür varlığı niteliği taşıyorsa, ayrıca içinde bulunduğu sitin tarihsel kimliğinin yeniden canlandırılmasında önemli bir boşluk yaratıyorsa, yapıya ait eski bilgi, resim, gravür, fotoğraf, anı belgeleri vb. dokümanlarla restitüe edilebileceği ilgili Koruma Bölge Kurulunca kabul edildikten sonra restitüsyon projesi düzenlenerek ve kurulca onaylanarak eski yapının yeniden ihya edilebileceğine,

c) Tek yapı ölçeğindeki korunması gerekli kültür varlığı niteliği taşıyan yapı ve yapı kalıntılarının rölöve ve restorasyon projelerinin Koruma Bölge Kurulunca onanması koşulu ile onarılıp kullanılabilmesine, kentsel doku ile bütünlük sağlayan tescilli bulunmayan mevcut yapıların da aynı koşullarda hazırlanacak projelere dayalı olarak onarılabileceğine.

KENTSEL SİTLER, KORUMA VE KULLANMA KOŞULLARI (681 sayılı ilke kararı)

Kentsel sitler koruma ve kullanma koşullarına ilişkin 04/10/2006 tarih ve 720 sayılı, 01/11/2007 tarih ve 736 sayılı ile 06/01/2011 tarih ve 774 sayılı İlke Kararları, 5226 sayılı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ve bu doğrultuda yürürlüğe giren yönetmelikler ve bu ilke kararlarının uygulanmaları sırasında ortaya çıkan sorunlar değerlendirilerek aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Kentsel sitler; mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları ve bir bütün olarak o yerleşmenin ait oldukları dönemin yaşam biçimini gelecek nesillere aktarmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar, sokak ve meydanlar, v.b.) birlikte buldukları alanlardır.

Kentsel sitin ilanından itibaren, üç ay içinde bu alanlarda koruma amaçlı imar planı elde edilinceye kadar izlenecek kuralları tanımlayan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları kentsel sitin niteliklerine bağlı olarak koruma bölge kurullarınca belirlenir.

Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi aşamasında koruma amaçlı imar planı kararlarını etkileyebilecek nitelik ve yoğunluktaki uygulamalara izin verilmemesi, kentsel sitin doku özelliklerine bağlı olarak yoğunluk, kütle, konum, yükseklik, mimari özellikler, yapı malzemesi, renk ve benzeri koşulların tanımlanması esastır.

KENTSEL SİT ALANLARINDA UYGULAMA VE DENETLEME

1. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları Belirlenmemiş Alanlarda

Bu alanlarda her ne surette olursa olsun yeni yapı ve tescilsiz yapılarda esaslı onarım yapılamayacağına; ancak zorunlu alt yapı uygulamaları ile sınır düzenlemeleri için gerekli ifraz, tevhid vb. uygulamaların ilgili koruma bölge kurulu kararı doğrultusunda yapılabileceğine,

1.1. Tadilat ve Tamirat

a) 1. grup tescilli yapılarda uygulamanın, ilgili Yönetmelik doğrultusunda koruma bölge kurulu izni ile varsa koruma, uygulama ve denetim bürosu (KUDEB) yoksa koruma bölge kurulu müdürlüğü denetiminde yapılabileceğine,

b) 1. grup dışındaki tescilli yapılar ile mevcut yasal düzenlemelere veya onaylı bir plana göre ruhsat alarak tamamlanmış tescilsiz yapılardaki uygulamaların, ilgili Yönetmelik doğrultusunda varsa KUDEB, yoksa koruma bölge kurulu müdürlüğü izin ve denetiminde yapılabileceğine,

c) Yapılan tadilat ve tamiratlara ilişkin uygulama öncesi ve sonrasına ait rapor ve belgelerin, KUDEB tarafından bir ay içerisinde ilgili koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilmesine,

1.2. Tescilli Yapılarda Esaslı Onarım

Tescilli yapılara ilişkin rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ile yeniden yapım (rekonstrüksiyon) projesinin koruma bölge kurulunca uygun bulunması koşulu ile yapılabileceğine, uygulamanın onaylı projesine uygun tamamlandığına dair denetleme sorumlusu mimar, varsa KUDEB yoksa ilgili idarelerin teknik raporu ile uygulama sonrası fotoğraflarının koruma bölge kurulunca değerlendirilerek uygun bulunmasından sonra ilgili Yönetmelik doğrultusunda yapı kullanma izin belgesi verilebileceğine,

2. Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları Belirlenmiş Alanlarda

Bu alanlarda; tevhid, ifraz vb. uygulamalar ile alt yapı uygulamalarının geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları doğrultusunda ilgili koruma bölge kurulunca uygun bulunması koşulu ile yapılabileceğine,

2.1 Tadilat ve Tamirat

- a) 1. grup tescilli yapılarda uygulamanın, ilgili Yönetmelik doğrultusunda koruma bölge kurulu izni ile varsa KUDEB yoksa koruma bölge kurulu müdürlüğü denetiminde yapılabileceğine,
- b) 1. grup dışındaki tescilli yapılar ile mevcut yasal düzenlemelere veya onaylı bir plana göre ruhsat alarak tamamlanmış tescilsiz yapılardaki uygulamaların, ilgili Yönetmelik doğrultusunda varsa KUDEB, yoksa koruma bölge kurulu müdürlüğü izin ve denetiminde yapılabileceğine,
- c) Yapılan tadilat ve tamiratlara ilişkin uygulama öncesi ve sonrasına ait rapor ve belgelerin, KUDEB tarafından bir ay içerisinde ilgili koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilmesine,

2.2. Tescilli Yapılarda Esaslı Onarım

Tescilli yapılara ilişkin rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ile yeniden yapım (rekonstrüksiyon) projesinin koruma bölge kurulunca uygun bulunması koşulu ile yapılabileceğine, uygulamanın onaylı projesine uygun tamamlandığına dair denetleme sorumlusu mimar, varsa KUDEB yoksa ilgili idarelerin teknik raporu ile uygulama sonrası fotoğraflarının koruma bölge kurulunca değerlendirilerek uygun bulunmasından sonra ilgili Yönetmelik doğrultusunda yapı kullanma izin belgesi verilebileceğine,

2.3. Tescilsiz Yapılarda Esaslı Onarım ve Yeni Yapılanma

Mevcut yasal düzenlemelere veya onaylı bir plana göre ruhsat alarak tamamlanmış tescilsiz yapılardaki esaslı onarımlar ile yeni yapılanmaların, sit alanındaki doku bütünlüğünü zedelemeyecek ve çevresi ile birlikte etüd edilerek hazırlanacak mimari projelerinin koruma bölge kurulunca uygun bulunmasından sonra uygulanabileceğine, onaylı projesine göre tamamlanan uygulamalara ilişkin varsa KUDEB yoksa ilgili idarelerin teknik raporu ile uygulama sonrası fotoğraflarının koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilmesine, koruma bölge kurulu müdürlüğünün uygun görüş yazısı doğrultusunda ilgili idarelerce yapı kullanma izin belgesinin verilebileceğine,

3. Koruma Amaçlı İmar Planı Bulunan Alanlarda

3.1 Tadilat ve Tamirat

- a) 1. grup tescilli yapılarda uygulamanın; ilgili Yönetmelik doğrultusunda koruma bölge kurulu izni ile varsa KUDEB yoksa koruma bölge kurulu müdürlüğü denetiminde yapılabileceğine,
- b) 1. grup dışındaki tescilli yapılarda uygulamanın, ilgili Yönetmelik doğrultusunda varsa KUDEB, yoksa koruma bölge kurulu müdürlüğünün izin ve denetiminde yapılabileceğine,
- c) Mevcut yasal düzenlemelere veya onaylı bir plana göre ruhsat alarak tamamlanmış tescilsiz yapılarda uygulamanın; yürürlükteki plan koşulları doğrultusunda varsa KUDEB, yoksa koruma bölge kurulu müdürlüğünün izin ve denetiminde yapılabileceğine,

d) Yapılan tadilat ve tamiratlara ilişkin uygulama öncesi ve sonrasına ait rapor ve belgelerin, KUDEB tarafından bir ay içinde ilgili koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilmesine,

3.2. Tescilli Yapılarda Esaslı Onarım

Tescilli yapılara ilişkin rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri ile yeniden yapım (rekonstrüksiyon) projesinin koruma bölge kurulunca uygun bulunması koşulu ile yapılabileceğine, uygulamanın onaylı projesine uygun tamamlandığına dair denetleme sorumlusu mimar, varsa KUDEB yoksa ilgili idarelerin teknik raporu ile uygulama sonrası fotoğraflarının koruma bölge kurulunca değerlendirilerek uygun bulunmasından sonra ilgili Yönetmelik doğrultusunda yapı kullanma izin belgesi verilebileceğine,

3.3. Tescilsiz Yapılarda Esaslı Onarım ve Yeni Yapılanma

a)KUDEB bulunan yerlerde;

Koruma amaçlı imar planı onaylanmış sit alanlarında, taşınmaz kültür varlığının bulunduğu parseller dışındaki esaslı onarım ve yeni yapılanmaların; gabari, kütle, malzeme, renk, cephe/plan/parsel tipolojisi vb. analiz örnekleri ile birlikte koruma bölge kurulunca değerlendirilerek uygun bulunan koruma amaçlı imar planı ve plan hükümleri doğrultusunda, bünyesinde KUDEB kurulmuş idarelerin izin ve denetimi ile yapılabileceğine, söz konusu uygulamalarda, kontur, gabari, fonksiyon vb. değişiklik olması halinde konunun koruma

amaçlı imar planı değişikliği teklifi olarak ilgili koruma bölge kuruluna iletilmesine, plan değişikliği onaylanıncaya kadar uygulama yapılmamasına,

Koruma amaçlı imar planı ve projesine uygun olarak tamamlanan uygulamalara yapı kullanma izin belgesi verildikten sonra, uygulamanın koruma amaçlı imar planına uygun olarak tamamlandığına ilişkin bilgi, belge ve fotoğrafların KUDEB tarafından bir ay içinde ilgili koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilmesine,

Gabari, kütle, malzeme, renk, plan, cephe/plan/parsel tipolojisi vb. analiz örnekleri bulunmayan koruma amaçlı imar planlarının ilgili idarelerce revizyonunun veya değişikliğinin yapılarakkoruma bölge kuruluna değerlendirilmek üzere sunulmasına, sözkonusu planların onay süreci tamamlanıncaya kadar uygulamanın mevcut koruma amaçlı imar planı doğrultusunda yürütülmesine,

b)KUDEB bulunmayan yerlerde;

Tescilli parsellere komşu olan veya aralarından yol geçse dahi bu parselce cephe veren, mevcut yasal düzenlemelere göre veya onaylı bir plana göre ruhsat alarak tamamlanmış tescilsiz taşınmazlardaki esaslı onarımlar ile yeni yapılanmalara ilişkin ilgili idarelerce imar mevzuatına, koruma amaçlı imar planı ve plan notlarına uygunluk görüşü ile iletilen projelerin kültür varlıklarını koruma bölge kurullarınca, kentsel doku ve sokak silueti göz önünde bulundurularak tescilli yapı/yapılarla olan cephe, kütle, konum ve gabari ilişkileri açısından değerlendirilmesine, uygulama sonrasında koruma bölge kurulu müdürlüğünün uygun görüş yazısı doğrultusunda ilgili idarelerce yapı kullanma izin belgesi verilebileceğine, diğer taşınmazlardaki uygulamaların ise koruma amaçlı imar planı hükümleri doğrultusunda ilgili idaresinin izin ve denetiminde yapılabileceğine,

KENTSEL SİT ALANLARINDA AYKIRI UYGULAMALAR

Koruma amaçlı imar planı hükümlerine, geçiş dönemi koruma esaslarına ve koruma bölge kurulu kararlarına aykırı uygulamanın tespit edilmesi halinde varsa KUDEB yoksa ilgili idarelerce imar mevzuatına göre gerekli işlemlerin yapılmasına, uygulamanın durdurularak konunun belgeleriyle koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilmesine,

Koruma bölge kurulu kararı ile onaylı projesine aykırı bir uygulamanın tespit edilmesi halinde varsa KUDEB yoksa ilgili idarelerce imar mevzuatına göre gerekli işlemlerin yapılmasına, konunun hazırlanacak teknik rapor ve fotoğrafları ile birlikte koruma bölge kurulunca değerlendirilmesine, inşaat tamamlanmamış ise koruma bölge kurulu kararı alınmadan inşaatı devam edilmeyeceğine, inşaat tamamlanmış ise yapı kullanma izin belgesi verilemeyeceğine,

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE GERÇEKLEŞTİRİLECEK UYGULAMALAR

Kentsel sit alanlarında, Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde veya denetiminde bulunan taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin uygulamaların 2863 sayılı Kanun, ilgili Yönetmelikler ve ilgili koruma bölge kurulu kararları çerçevesinde Vakıflar Genel Müdürlüğünce yürütülmesine,

Uygulama öncesi ve sonrasına ilişkin bilgi, belge, rapor ve fotoğrafların Vakıflar Genel Müdürlüğünce ilgili koruma bölge kurulu müdürlüğüne iletilmesine,

Kentsel sitlerdeki uygulamaların ve uygulamaların denetlenmesinin bu İlke Kararı ve İlke Kararında "ilgili Yönetmelik" olarak belirtilen,

- Koruma, Uygulama ve Denetim Büroları, Proje Büroları ile Eğitim Birimlerinin Kuruluş, İzin, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik,
- Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yapı Esasları ve Denetimine Dair Yönetmelik,

hükümleri ve ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte gerçekleştirileceğine,

Kentsel sitler koruma ve kullanma koşullarına ilişkin 04/10/2006 tarih ve 720 sayılı, 01/11/2007 tarih ve 736 sayılı ve 06.01.2011 tarih 774 sayılı İlke Kararları' nın iptaline karar verdi.

TARİHİ SİTLER, KORUMA VE KULLANMA KOŞULLARI (1700 Sayılı İlke Kararı)

Tarihi Sit: Milli tarihimiz ve askeri harp tarihi açısından önemli tarihi olayların cereyan ettiği ve doğal yapısıyla birlikte korunması gerekli alanlardır.

Koruma ve Kullanma Koşulları

- a) Milli Park bulunan yerlerde uzun devreli gelişim planı, milli park bulunmayan yerlerde alanın tarihi ve kültürel, değerlerini koruyan koruma amaçlı imar planları ilgili koruma bölge kurulunca uygun görülünceye kadar zorunlu altyapı uygulamaları ve bu uygulamalar kapsamında yapılacak olan resmi kurum yapıları dışında bitki örtüsünü, topografik yapıyı, silüet etkisini bozabilecek, tahribata yönelik hiçbir inşai ve fiziki uygulamada bulunulmayacağına,

- b) Bu alanları çevre düzeni planına kavuşturacak gerekli çalışmaların yapılarak hazırlanacak çevre düzeni planları için koruma bölge kurullarının uygun görüşlerinin alınmasına,
- c) Alanın tescil tarihi öncesi doğal dengeyi bozucu yapılmış her türlü uygulamanın zaman içinde ıslahı için kamu kuruluşlarınca gerekli çalışmanın yapılmasına,
- d) Bu alanlar içinde yer alan orman alanlarında Tarım ve Orman Bakanlığınca gerekli çalışmaların yapılabilmesine,
- e) Bu alanlar içinde yer alan zorunlu altyapı uygulamaları ve bu uygulamalar kapsamında yapılacak olan resmi kurum yapıları ile anıt ve şehitliklerin düzenleme ve gerekli onarımları için projeleriyle birlikte koruma bölge kurulundan izin alınmasına,
- f) Öncede süregelen tarımsal faaliyet ile bağ ve bahçeciliğin devam ettirilebileceğine, bu amaç dışında kesinlikle kullanılmayacağına

16/01/2014 tarihli ve 271 sayılı ilke kararının iptaline karar verildi.